

Historie Zichovce

Zichovecký rodák Vladimír Richtr ml. vypátral, že první zmínka o Zichovci se datuje do roku 1238!

Obec ZICHOVEC se nachází v západní části Slánské tabule. Toto území bylo osidlováno Slovy z pražské kotliny, dolního Povltaví a Poohří přes Velvarsko a Zlonicko, resp. Perucko směrem na západ po jejich příchodu do Čech v 5.- 6. století. Archeologické nálezy prokazují souvislejší slovanské osídlení oblasti Slánské tabule v 10. a 11. století. Zichovec, se nachází v západní části území osídlené později

Písemné záznamy dokládající existenci jednotlivých obcí na území Čech v tomto období raného středověku jsou ojediněle např. v Kosmově kronice, ale hlavně v listinách církevních institucí. Důvodem je to, že schopnost číst i psát byla tehdy výsadou duchovenstva, kněží, mnichů atd. Církev a její představitelé také jako první začali v té době vyhotovovat listiny dokládající jí prodej či darování majetku panovníkem či šlechtici. Stávalo se totiž předtím nezdědka, že po smrti dárce jeho potomci či dědici popřeli darování majetku církvi a zabrali si ho zpět pro sebe. Vystavené listiny byly samozřejmě psány latinsky. Latinsky psané názvy obcí v listinách někdy ztěžují jejich identifikaci a ztotožnění s dnešními názvy českými, neboť i pro historiky není překlad tehdejšího latinského názvu vesnice do dnešní češtiny mnohdy jednoznačný. Zachycení jména vesnice v dochované listině potvrzuje sice její existenci v dané době, ale ona mohla existovat již dříve předtím. Žádné zakládací listiny obcí tehdy neexistovaly. Úskalím při hledání vesnic a jejich historie je i to, že snad 1/3 všech původních středověkých obcí později zanikla, tj. byla vypálena a navždy obyvateli opuštěna během různých válečných období, ne jvíce během husitských válek a třicetileté války.

Z obcí v okolí Zichovce je zřejmě nejstarší záznam o existenci Peruce v Kosmově kronice k r. 1004 / příběh o Oldřichovi a Boženě/, dále Panenského Týnce k r. 1115. Klobuky jsou písemně zachyceny k r. 1226 v listině doksanského kláštera, Hořešovice k r. 1227, hrad Žerotín založil nejspíš Habart z Hořovic, purkrabí na hradě Přimda, kolem r. 1229.

Zichovec je poprvé v písemných pramenech doložen k r. 1407 / spolu s Bilichovem, Žerotínem a zaniklým Pochválovem/ v "Soudních aktech pražské konzistoře" - viz historie obce od Libora Dobnera. S novým a překvapivým názorem o možné existenci obce přišli před několika lety historici liberecké univerzity vedení PhDr. Svobodou. Tito ve svém studijním materiálu o středověkých dějinách Čech pro studenty univerzity rozebrali a mapově zpracovali mj. i dochovanou, latinsky psanou závěť českého šlechtice Zbraslava z r. 1238. Tento Zbraslav, syn Vchynův /příjmení se ještě tehdy nepoužívala, lidé byli bližší identifikováni jménem svého otce či dle názvu svého sídla, řemeslníci někdy dle své obživy, např. "soukeník Jíra"/je klíčovou postavou možné rané středověké existence našeho Zichovce. Šlechtic Zbraslav erbu zatočeného rohu žil v poslední čtvrtině 12. a první třetině 13. století a pocházel z Poohří /viz i Vchynice u Lovosic/. Byl to poměrně úspěšný muž své doby a dopracoval se ve své kariéře až do úřadu podčešího u dvora krále Přemysla I. Otakara a později královského číšníka u dvora krále Václava I. Funkce královského číšníka byla tehdy jednou z pěti nejvyšších šlechtických postů u českého královského dvora /další= nejvyšší komoří, nejvyšší maršálek, nejvyšší stolník, královský podkomoří/. Za tuto službu u královského dvora dostával Zbraslav samozřejmě odměnu ve formě peněz, naturálií ale i nemovitostí, např. vesnici Pšov u Podbořan.

Se souhlasem krále Přemysla I. Otakara se velmi výhodně oženil a manželka Domaslava, pocházející z význačného východočeského rodu erbu šachovnice, mu přinesla věnem značné majetky, tj. pozemky a vesnice, hl. v Polabí na Nymbursku a ve východním Podkrkonoší. Spolu pak získali další území, tzv. "olešnický újezd" opět ve východních Čechách, kde založili několik dalších vesnic. A samozřejmě jako syn šlechtice zdědil i majetky po svém otci Vchynovi, hl. v Poohří a na Kralupsku. /mj. Orasice u Loun, Zeměchy atd./ Vybudoval tak poměrně rozsáhlé dominium čítající skoro 20 položek, tedy vesnic, rozsáhlých území a újezdů

Na jaře roku 1238, pravděpodobně pod vlivem zhoršujícího se zdravotního stavu, se rozhodl uspořádat svoje majetkové záležitosti a způsob jakým to provedl, byl na svoji dobu nezvyklý ale velmi moderní. Jeho písemná, latinsky psaná závěť je jednou z prvních z té doby dochovaných spolu se závětí Kojaty z Mostu z rodu Hraběšiců a Hroznaty Tepelského, zakladatele klášterů Teplá a Chotěšov.

Samotný akt sepsání závěti se odehrál v dubnu r. 1238 v dnes již zaniklé obci Výkleky v okr. Nymburk, jeho tehdejší hlavním sídle. Za přítomnosti několika dalších pozvaných společensky jemu rovných šlechticů /mj. Diviš z Dobroměřic, syn Norberkův/ uvedených na konci závěti jako věrohodní svědci dosvědčující pravost textu, mu zde přivolaní vzdělaní dominikánští mniši sepsali závěť, ve které Zbraslav odkazuje svoje majetky manželce Domaslavě, dceři Adlétě, bratrům Ojířovi a Rivinovi, svým dvořanům, ale také dominikánským klášterům v Praze a Hradci / tj. H. Králové/ a též minoritům v Hradci

Kromě jiných majetků se v závěti píše i o vesnici "C i c h o u i c". A právě tuto v závěti uvedenou vesnici ztotožňují liberečtí historikové s dnešním našim Zichovcem. V textu závěti Zbraslav určil, že jeho vesnice "C i c h o u i c" /tedy Zichovec/ má být prodána a z výtěžku prodeje mělo být na spásu Zbraslavovy duše věnováno 6 hřiven stříbra klášteru dominikánů v Praze a 5 hřiven dominikánům v Hradci Králové. Jak byla šlechticova závěť naplněna, to již historické prameny nehovoří. Sama Zbraslavova manželka Domaslava, v závěti jim nejbohatěji obvěněná, odkázala v r. 1241 všechn svůj majetek řádu německých rytířů, kteří sídlili ve východočeském Miletíně v sousedství majetků Zbraslava.

A o historii a dalších osudech vesnice "C i c h o u i c", možného Zichovce, se písemné prameny odmlčely až do výše uvedeného roku 1407. (Zpracoval: Vladimír Richtr ml.)